

de tensiune intelectuală și la aceeași efervescență creatoare ca acelea întâlnite în arta spectacolului.

Poate ca o reacție față de dramaturgia schematică, naturalistă, care plictisea publicul, unii autori au ales calea comodă de a se retrage în zona temelor și semnificațiilor minore. Exemplele sînt cunoscute. Și cred că dramaturgii noștri își dau seama că nu cu astfel de „piesuțe” drăguțe și cu comedioare „fără pretenții” vom răspunde competiției cu dramaturgia străină — competiție care se desfășoară acum „la vedere”, în fața publicului, fără „protecționism vamal”. Să nu uităm că dramaturgii pe care îi jucăm azi — și O'Neill și A. Miller, și Sartre și Ionescu, și Dürrenmatt și Frisch, și Osborne sau chiar hulitul de unii Tennessee Williams — dovedesc o adîncă, o dramatică, o tensionată seriozitate în tratarea acelor probleme ale realității lor, sau ale filozofiei lor, la care sensibilitatea lor artistică a răspuns. Citind dramaturgia secolului al XX-lea, constatăm că toți autorii care contează ni se dezvăluie — cu toate variațiile de orientare ideologică, ori de angajare politică (sau în ciuda limitelor și obstacolelor pe care aceste orientări și angajări le creează uneori) —, ni se dezvăluie, spunem, ca niște oameni foarte gravi, adînc și cinstit preocupați de a descifra sensurile vieții așa cum li se arată în acest secol de răspîntie, adînc și cinstit preocupați să desprindă măcar cîteva adevăruri majore privind omul contemporan. De ce să nu venim la această competiție (care acum a devenit o situație de fapt, volens-nolens) cu o literatură a noastră la același nivel de tensiune, de intelectualitate și de pasionalitate — dar care să proclame adevărurile *noastre* majore, izvorite din realitățile *noastre*, filtrate prin filozofia *noastră*? Aceasta nu înseamnă că cerem dramaturgilor să revină la piese plicticoase, să ilustreze locuri comune, să transforme piesa de teatru într-o carte cu poze și concepte morale știute de toți.

Le cerem să descopere în viață adevăruri zguduitoare și încă neexplorate, așa cum marii dramaturgi din toate vremurile au descoperit în viața lor și a oamenilor din jurul lor.

După cum s-a subliniat la întâlnirea conducătorilor de partid și de stat cu oamenii de artă, dramaturgia este chemată să contribuie efectiv la cunoașterea și construirea vieții.

3. REPERTORIUL STAGIUNII

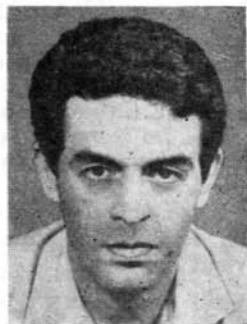
◆ DINA COCEA

N-aș vrea să neg valoarea acestui repertoriu, lărgirea lui simțitoare, dar mi se pare că în el se descifrează uneori tendințe de modă, îngrijorătoare. Comoditatea, graba, informarea insuficientă, pornirea de a copia ce face alt teatru, reeditînd succesele sigure, ușurința cu care se reiau drumurile bătute se observă ori de cîte ori apelăm la unii și aceiași dramaturgi, sau ne închidem într-o arie relativ restrînsă de opere literare. Nu o dată, selecția operată de un teatru sau altul nu se oprește la ceea ce este mai bun din opera unui autor. Nu o dată, un dramaturg sau un fenomen dramaturgic este părăsit, înainte ca toate posibilitățile mari de artă a spectacolului să fi devenit realitate (cazul Brecht, O'Neill); ne plictisim prea repede, și de aceea nu culegem decît rar roadele unei politici de repertoriu, consecvente și de lungă durată. În privința asta simțim adeseori lipsa unui punct de vedere ferm, aparținînd conducerii teatrelor, în elaborarea repertoriilor. De aceea, putem vorbi încă de unele repertorii întîmplătoare, alcătuite după ureche, aflate mereu în fluctuație.

◆ OCTAVIAN COTESCU

Am văzut în anii trecuți nenumărați Brecht, unul după altul în diferite viziuni și interpretări, dar acum se pare că originalul întemeietor al teatrului epic dispăre de la orizont. Aceeași soartă se pare că urmează s-o împartă Dürrenmatt și Ionescu, pentru

care teatrele se vor bate o stagiune sau două, dându-i mai tirziu uitării. Trebuie să mărturisesc că în acest context mi-i puțin frică de premiera anunțată cu *Așteptându-l pe Godot*: mi se pare că vom asista la un an Beckett. Unde este Gorki, unde e Cehov, unde a dispărut Goldoni, ce s-a întâmplat cu O'Neill, după un asalt de numai câteva luni asupra dramaturgiei sale? Practicile acestea exprimă niște tendințe extremiste și destul de superficiale. Așa se face că regia noastră, atât de diversă și de înzestrată, nu și-a spus încă punctul său de vedere contemporan, în legătură cu opera unor mari dramaturgi din secolul nostru sau din trecut. Pe linia acestor observații vreau să spun că m-a bucurat foarte mult inițiativa Teatrului Mic de a începe o dispută în legătură cu interpretarea lui Caragiale și că aștept cu nerăbdare ca această dispută să se lărgească și să se adâncească, în anul care vine, cu ajutorul montărilor anunțate de Teatrul de Comedie (*Noaptea furtunoasă și Conul Leonida*) și de Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra“ (*D-ale carnavalului*).

◆ DAVID ESRIG

A fost una din cele mai vii și mai frământate stagiuni, în care teatrele au abordat un repertoriu foarte vast, lărgind mult frontul de atac al gândirii teatrale românești contemporane.

Din ansamblul problemelor pe care le ridică experiența acestei stagiuni, oglindită de altfel în mulțimea și complexitatea întrebărilor pe care mi le-a pus redacția revistei „Teatrul“, cu aș vrea să mă refer doar la una singură. Aceea a repertoriului. Cred că astăzi avem toate condițiile împlinite pentru a readuce în atenție, cu o eficiență sporită, problema profilului artistic al teatrelor, în care repertoriul joacă un rol decisiv.

Ultima stagiune a arătat că timpul când colectivele din regiuni erau un fel de rudă săracă a Bucureștiului a fost depășit, că unele au devenit, iar altele au șanse să devină colective artistice „competitive“, întrind ca partener major cu drepturi egale în dezbateră celor mai arzătoare probleme de creație. Viața teatrală din regiuni este de asemenea îmbogățită și completată de turneele tot mai frecvente de felul celor pe care le organizează periodic Teatrul Național „I. L. Caragiale“, Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra“, Teatrul de Comedie și multe altele din București și din țară. (Nu ar strica, de altfel, ca această acțiune să fie îndrumată mai atent și mai exigent, printr-o repartizare tot mai judicioasă a deplasărilor, în așa fel încât publicul de pretutindeni să aibă acces la cele mai bune realizări ale mișcării teatrale actuale.)

În același timp, în București, teatrele au devenit tot mai prezente în promovarea unor piese de interes major, iar faptul că în fruntea unor colective reputeate au venit personalități active ale vieții noastre culturale a sporit posibilitățile unei personalizări din ce în ce mai accentuate a fiecărui teatru. Este un proces pozitiv și îmbucurător, din calea căruia ar trebui să înlăturăm anumite concepții depășite sau improprii.

Am auzit adeseori citate, în discuțiile despre repertoriu, exemplele marilor teatre populare din Occident: Teatrul Național Popular, Piccolo Teatro și altele, care au jucat